

er Folk, der ville gjøre en Forretning ud af det, tjene derved, som foranstalte Telefonanlæg. Dette tror jeg paa ingen Maade er Tilfældet. Jeg tror netop, at i de større Byer have alle de Folk, der have Handel eller lignende, Folk, som have Interesse i at staa i stadig Forbindelse med visse Personer, ofret meget for at etablere saadanne Telefonanlæg i denne By og Omegnen. Men det er vistnok slet ikke Meningen, at der skal tjenes derved. Tværtimod; det koster altid Penge. Et saadant Selskab bestaar af visse Hundrede Personer, som Hver maa betale saa og saameget om Aaret for at holde Sagen gaende, men nogen Fortjeneste tror jeg ikke, at der som Regel er Tale om. Her i Kjøbenhavn er der jo det store kjøbenhavnske Telefonselskab, — om det er paa Aktier og overhovedet har nogen Fortjeneste, veed jeg ikke, — men jeg veed saamange Steder ude i Landet, hvor det slet ikke er Tanken. Jeg læste idag i Volland-Falsters Stiftstidende i en Firmaaameldelse, at en Del navngivne Mænd i Naakfob havde forenet sig om at etablere en Telefonforbindelse i Naakfob og mulig med de nærmeste Kjøbstæder og forskjellige Steder ude paa Landet. Det er aabenbart ikke nogen Spekulation, men en Foranstaltning til Vettelse af Forretningslivet. Jeg vilde finde det høist urigtigt, om et saadant Selskab ikke skulde have Lov til at bestaa, og jeg vilde finde det høist betænkelig, om Anlægget skulde være afhængigt af, om det skete fra Statens Side; ikke at tale om, at det vilde blive meget, meget kostbare. Staten maa gjøre noget Saadant paa en solid og grundig Maade, antage Embedsmænd og andre Folk dertil, kort sagt, det sker, som naturligt er, paa en Maade, der netop bekræfter, hvad der staar i Bemærkningerne til Lovforslaget, at Staten har en tungere Forretningsgang, som gjør, at alt Sigt ikke kan gaa saa glat, som naar man gaar til Telefonselskabet og siger: Maa jeg blive indlemmet f. Ex. mod at betale 100 Kr. om Aaret. Jeg synes, den Slags Forretninger aldeles ikke egne sig til Statsinstitution. Det, man efter min Mening maa se paa, er ikke den Mulighed, at der kan blive en formindstet Indtægt for Telegrafens; den Ting har ikke saa stort at sige; store Sager kan det ikke blive. Tværtimod tror jeg, som det ærede Medlem for Thisted (C. Hansen)

sagde ved 1ste Behandling, at Telegrafens mange Steder vil vinde ved Telefonanlæg, idet Folk, der bo en Miles Vej eller saa borte fra en Telegrafstation, ville lægge en Telefon derhen og saa bruge Telegrafens langt hyppigere, end de ellers vilde gjøre. Jeg tror, at denne Frygt for Indtægtstab er noget overdreven, og det er dog egentlig vistnok den, som det Hele dreier sig om. Dersom det ikke var Tilfældet, ser jeg ikke rettere, end at Staten maa være glad ved ethvert Fremstridt paa Handelsens, Omsættningens og Meddelelsesmidlernes Omraade, som den ikke behøver at tage i sin Haand. Statsindretningerne ere jo kun til, fordi de Private ikke selv kunne overkomme dem. Hvis de Private selv kunde overkomme dem, var det en ligefrem Fordel for Staten at være fri derved. Den ærede Minister nævnte Norge som det eneste Land, der ved Lov havde paabudt, at Eneret til Telefoner var forbeholdt Staten. Denne Lov er imidlertid ikke saa gammel, den er kun fra 1881, saa det kunde dog være et Spørgsmaal, om man ikke skulde se det an, hvorledes en saadan Lov udviklede sig og blev modtaget i Norge. Jeg vil ikke gjentage de forskjellige Grunde, som ere udtrykkelig anførte i Betænkningen: dem haaber jeg, ærede Medlemmer have læst, saa jeg kan godt indskrænke mig til den Smødegaaelse, jeg har givet her, og hvis Pointe er den, at det vil vække en høj Grad af Misforøielse blandt Publikum, dersom Staten faar Eneret paa Telefonanlæg, fordi det vil vanskeliggjøre disse Telefonanlæg i meget høj Grad. Al den Velvillie, man kan faae fra Regeringens Side, forudsætter man, og ogsaa al den Velvillie, man kan faae fra Rigsdagens Side, men vi maa erindre, at Regeringen hver Gang skal komme til Rigsdagen om Bevilling til et saadant Anlæg; det vil i høj Grad forsinke Anlæggets Fremme, saa der vil gaa Aar hen, hvorhos der jo ogsaa er Mulighed for, at Pengene ikke vilde blive bevilgede, i hvilket Tilfælde der jo slet ikke bliver Noget af Anlægget. Dette synes mig at være den Betragtning, som for Diebliffet maa gjøres gjældende for ikke at tilstaa Staten en saadan Eneret. Jeg tror nu heller ikke, at man egentlig i sa grumme lang Tid har tænkt paa denne Eneret for Telefonvæsenet. Jeg kan